

حکایت قصه گوی، دهه شصتی ها

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی هنری وصف صبا
مدیر مسئول و سردبیر: محمدرضا شفیعی

www.rooznamehsaba.com

rooznamehsaba

تهران خیابان آیت الله مدنی کوچه خجسته منش پلاک ۵
تلفن: ۶۰۲۲۲۷۵۸۲۴۲۲ فکس: ۷۷۵۴۸۲۴۵
چاپ: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران
توزیع: نشر گستر امروز

زیر گنبد کبود، هویت گمشده یک نسل

سمیه خاتونی - برای من فرقی نمی کرد شب عید باشد یا روزهای عادی سال، مهم‌لی بلشیم یا سر گرم بازی هفت سنگ یا بچه‌های کوچک، در همه صورت می دانستیم که چه ساعتی باید پیچ تلویزیون را بچرخانیم تا با ترانه زیر گنبد کبود، بلند بلند بخوانیم «یکی بود یکی نبود / زیر گنبد کبود / رویه روی بچه ها / قصه گونشسته بود» مرد قصه گوئی با شالی بر گردن و کتاب قصه‌های بزرگ در دست در چارچوب تلویزیون‌های مان ظاهر می شد و حکایت‌های جدیدش را طوری برای من نقل می کرد که جلوی تلویزیون میخکوب می شدیم. بهرام شاه محمدلو، در زمانی که بزرگسالان در حال پایش اخبار نگران کننده سیاسی و اجتماعی هستند هنوز بانگه کود کانه و مکاشفه گر به دنبال پرسش‌های اعجاب آور از اسرار هستی است و از تولد ستاره‌ها لذت می برد. نگرانی او در این روزها برای نسلی است که آقای حکایتی از قلب سیاه و سفید تلویزیون برای شان قصه می گفته است. نسلی که با اینترنت آشنایی نداشته و همه چشم‌اش به دو شبکه‌ای بود که در زمان‌های محدودی از عصر گاه برای شان برنامه پخش می کرد، و حالا در گرداب رسانه‌ها گرفتار آمده‌اند. دهه شصت، آخرین نسلی است که شانس این را داشت تا از امکانات فضای واقعی، بر خور دهای نزدیک و صمیمانه بهر مند باشد. شاه محمدلو، راز دلچسبی برنامه‌های دهه شصت را شرافت انسانی در ساخت آن برنامه‌ها می داند و تلاشی که بدون خستگی برای رشد روان و توان مندی‌های مخاطبان کودک و نوجوان صرف می شد. کودک آن دهه شصت خسته از فشار جنگ و هیاهو، مستعد و تشنه چشم‌های شان را با هزار ذوق آذین بسته و به قاب‌های جادویی می دوخته‌اند. شاید همان نگاه گرم آنان بود که هر عباری را به طلا بدل و جادویی‌اش می کرد. نسلی پر از امید که گاهی در شلوغی جمعیت در میان مدارس سه شیفته گم می شد. حالا آن هویت گمشده گاهی با نوای شیرین برنامه آقای حکایتی در درون مان زنده می شود و رقص کنان به میدان می آید.

ساختار کلی برنامه زیر گنبد کبود، به این شکل بود که با یک قصه، موضوعی بیان می شد و وظیفه بعدی بر عهده بازیگران بود که به نحوی موضوع را بسط بدهند و مسئله‌ای که در داستان ایجاد شده بود را با کمک آقای حکایتی، حل کنند. در این میان، آقای حکایتی به شیوه کاملاً غیر مستقیم و بدون آنکه پندی دهد، تلاش می کرد تا آن پیام مورد نظر را به مخاطب برنامه منتقل کند. در این لحظات بود که بازیگران با هم توافق می کردند که آقای حکایتی قصه‌ای را برای شان تعریف کند و بعد با یک ریتم تند دکور صحنه متناسب با داستان تغییر می کرد. شاه محمدلو، درباره ساخت مجدد سری جدید این برنامه گفته است: واقعیت این است که برای شروع کار باید حداقل شرایط ملی مهیا باشد که متأسفانه هنوز این امکان فراهم نشده است. او عاشقانه از بیننده‌های زیر گنبد کبود، که حالا بزرگ شده و مسئولیت‌های اجتماعی و عملیاتی در جامعه دارند می خواهد، انسانیت را لایه‌لای تصمیمات این روزهای خود بگنجاند و اصالت طبیعت را در جامعه نهادینه کند. نسلی از نیمه دوم پنجاه و کل دهه شصت، نسلی که ضریان نبض هویت‌اش با آهنگ برنامه زیر گنبد کبود و تیم نمایشی آقای حکایتی به جریان آرامش بخش زندگی باز می گردد. او مهم ترین دلیل ضعف در تولید برنامه‌های کودک را عدم رابطه نقش با شخصیت و همچنین ادبیات ناهماهنگ و سطح پایین می داند که متعلق به آدم‌های بزرگ است اما نویسندگان و کارگردانان به زور می خواهند آن را در دهان کودک بگذارند، چرا که بلد نیستند کودکانه ببینند و شخصیت را در لحظه بسازند. بهرام شاه محمدلو را اگر چه همه با برنامه زیر گنبد کبود به یاد می آورند اما این هنرمند پیشکسوت تئاتر، تا بحال در ۱۰۰ اثر نمایشی و تلویزیونی به عنوان بازیگر و کارگردان حضور داشته است و همچنین کارگردانی ۱۱ برنامه عروسکی را نیز در بر ونده خود دارد. از سایر فعالیت‌های هنری شاه محمدلو می توان به تشکیل کارگاه عملی تجربی و آموزش تئاتر به نابینایان مدرسه کن، تدریس تئاتر، نمایش عروسکی، فن بیان و... دبیری جشنواره‌های فرهنگی و هنری و همچنین داوری در جشنواره‌های مختلف تئاتر کودک و نوجوان اشاره کرد.

روزهای آخر پائیز بود، ۲۵ آذرماه ۱۳۲۹، ایران در حال آماده شدن برای بلندترین شب سال اش هست، که بهرام، در تهران به دنیا آمد و چهل سال بعد، همان کودک، آقای حکایتی و قصه گوی، دهه شصتی‌ها شد. بهرام شاه محمدلو، فارغ التحصیل رشته هنرهای نمایشی از دانشکده هنرهای زیبا است. او غیر از هنر بازیگری، کارگردان و تهیه کنندگی آثار زیادی که در کارنامه‌اش ثبت شده، دستی بر قلم نویسندگی نیز دارد. اولین کار حرفه‌ای بازیگری او در سال ۱۳۴۷ در تئاتر تلویزیونی دانش آکل بود. در سال ۱۳۵۲ از دانشکده هنرهای زیبا دانشگاه تهران فارغ التحصیل شد و از سال ۱۳۵۰ با تشکیل اولین گروه حرفه‌ای تئاتر کودک در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان به همراه مرضیه برومند، سوسن فرخ‌نیا، رضا بلیک و علیرضا هدایی شروع به کار کرد. بهرام شاه محمدلو، با رضیه برومند ازدواج کرد، این دو هنرمند سال‌هاست در کنار هم زندگی می کنند و دو فرزند پسر به نام‌های کوه و سپهراب دارند. رضیه برومند گوینده، بازیگر تلویزیون و تئاتر، نویسنده و عروسک گردان و خواهر مرضیه برومند، کارگردان، بازیگر و عروسک گردان و احترام برومند مجری و بازیگر است.

بازی در نقش مخمل در خانه مادر بزرگه، که با استقبال در میان عموم مردم مواجه شد و مجموعه زیر گنبد کبود، در میان آثار کودک و نوجوان، شاه محمدلو را با نام آقای حکایتی، در میان مخاطبان تثبیت کرد، سری اول این مجموعه، با نویسندگی و کارگردانی هنری ایرج طهماسب در سال ۱۳۶۶ کلید خورد. در سال‌های بعد نویسندگی مجموعه ۱۳ و ۱۴ قسمتی زیر گنبد کبود، بر عهده رضیه برومند بود. و شاه محمدلو تهیه کنندگی و کارگردانی این مجموعه را بر عهده داشت. این برنامه به سرعت توانست نظر مخاطب کودک و نوجوان را به خودش جلب کند. موسیقی این برنامه که هنوز برای چندین نسل زنده و سرشار از حس است با آهنگسازی بهمن دهقان بار شکل گرفت. البته موفقیت این برنامه قطعاً به هماهنگی تیمی بسیار قوی با پشتوانه تحقیقاتی بر می گردد که توانسته‌اند، مجموعه ملنگاری را در تاریخ برنامه‌های کودک رقم بزنند.

شما معتبر هستید شماره معتبر بخرید

فروش ویژه شماره‌های خاص اعتباری و دائمی تا ۴۰٪ تخفیف

از طریق shop.mci.ir و تمامی مراکز فروش و خدمات همراه اول

www.mci.ir